БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

АГЕНЦИЈЕ ЗА ЛИЈЕКОВЕ И МЕДИЦИНСКА СРЕДСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

UREД ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ

О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

АГЕНЦИЈЕ ЗА ЛИЈЕКОВЕ И МЕДИЦИНСКА СРЕДСТВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2019. ГОДИНУ

Број: 03-16-1-477/20

Сарајево, јун 2020. године

Садржај

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА 5

МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА 5
МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ 7

II ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ 9

1. КРИТЕРИЈУМИ 9
2. РЕАЛИЗАЦИЈА РАНИЈИХ ПРЕПОРУКА 9
3. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА 10
   3.1 Организација и руковођење 11
4. БУЏЕТ 11
5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ 12
   5.1 Преглед расхода и издатака из буџета 12
      5.1.1 Уговори о дјелу 12
   5.3 Биланс стања 14
   5.4 Преглед динамике запошљавања 14
6. ЈАВНЕ НАБАВКЕ 15
7. ОСТАЛО 16
   7.1 Есенцијални попис лијекова 16
   7.2 ИТ систем 17
8. КОМЕНТАРИ 18

ПРИЛОЗИ 18

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу проведене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Агенције за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција)** која обухватају: биланс стања на 31.12.2019. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода и издатака из буџета, по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања, преглед дознака из текуће резерве буџета, за годину која завршава на тај дан и анализу извршења буџета – текстуални дио, укључујући и резиме значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји **Агенције** приказују истинито и фер, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2019. године и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу с прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI). Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у одјељку *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*.

Независни смо од **Агенције** у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство **Агенције** је одговорно за израду и фер презентацију финансијских извјештаја у складу с прихваћеним оквиром финансијског извјештавања на нивоу институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финанцијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе услијед преваре или грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз

финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као цјелина сачињени без значајног погрешног приказивања услијед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услијед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донесене на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу с Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједе основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услијед преваре је већи од ризика насталог услијед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност коришћених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

С руководством комуницирамо у вези с, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење с резервом

У вези с ревизијом финансијских извјештаја **Агенције** за 2019. годину, извршили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, осим за наведено у одјељку *Основ за мишљење с резервом*, активности, финансијске трансакције и информације **Агенције** за 2019. годину годину у складу су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критеријуми за дату ревизију.

Основ за мишљење с резервом

Као што је наведено у Извјештају, запошљавање у 2019. години није вршено уз досљедну примјену одредаба Закона о раду у институцијама БиХ (тачка 5.4. Извјештаја).

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 - Стандарду за ревизију усклађености. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у одјељку *Одговорности ревизора за ревизију усклађености*.

Независни смо од **Агенције** у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње

Не изражавајући даљу резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на сљедеће:

- није донесен правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у складу с важећим одлукама Савјета министара БиХ (тачка 3.1. Извјештаја);
- одлука о попису есенцијалних лијекова у Босни и Херцеговини још увијек није упућена у процедуру усвајања према Савјету министара БиХ из разлога што Министарство финансија и трезора БиХ није дало своје мишљење о овој одлуци, иако је Агенција више пута упућивала приједлог наведене одлуке на мишљење Министарству (тачка 7.1. Извјештаја).

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство **Агенције** је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу с прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврховито и законито коришћење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе јесу ли активности, финансијске трансакције и информације у свим материјалним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе користе ли се средства за одговарајуће намјене и је ли пословање **Агенције**, према дефинисаним критеријумима, усклађено са релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 02.06.2020. године

ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Јасмин Пилица, с.р.

ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Ранко Крсман, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

1. КРИТЕРИЈУМИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине извршила је ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијева процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило јесу ли предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени с одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

За оцјену усклађености са законима и другим прописима кориштени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2019. годину
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи и подзаконски акти
- Закон о финансирању институција БиХ.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА РАНИЈИХ ПРЕПОРУКА

Канцеларија за ревизију институција БиХ извршила је финансијску ревизију Агенције за 2018. годину, сачинила Извјештај о финансијској ревизији те изразила позитивно мишљење на финансијске извјештаје Агенције и позитивно мишљење на усклађеност пословања, уз скретање пажње на неусклађеност Правилника о унутрашњој организацији с важећим одлукама Савјета министара БиХ, нетранспарентно и учестало ангажовање лица путем уговора о раду на одређено вријеме без провођења конкурсне процедуре те проблеме у вези с доношењем одлуке о попису есенцијалних лијекова у Босни и Херцеговини.

У Извјештају су дате препоруке у циљу отклањања уочених слабости. Агенција је поступила у складу с чланом 16. тачка 3. Закона о ревизији институција БиХ и извијестила нас о предузетим активностима на реализацији датих препорука у циљу надилажења неправилности идентификованих у Извјештају о обављеној ревизији за 2018. годину.

Увидом у предузете активности, дајемо осврт на реализацију препорука:

Оцјена реализације препорука	**Реализована**	**Реализација у току**	**Нереализована**
Агенција још увијек није усагласила Правилник о унутрашњој организацији с Одлуком о разврставању радних мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ			

и Одлуком о принципима за утврђивање унутрашње организације органа управе БиХ.			
Поново су ангажована лица путем уговора о дјелу за послове предвиђене систематизацијом радних мјеста.			
Агенција је наставила праксу запошљавања на одређено вријеме без провођења јавног огласа.			
У процедурама јавних набавки у текућој години, техничке спецификације су креиране на начин да омогућавају активну и правичну конкуренцију, а комисија за јавне набавке је достављене понуде оцјењивала у складу са захтјевима дефинисаним тендерском документацијом.			
Још увијек није усвојена одлука о есенцијалном попису лијекова БиХ, односно није прибављено мишљење Министарства финансија и трезора БиХ на приједлог одлуке. Реализација ове препоруке не зависи од Агенције и иста је условљена поступањем мјеродавних институција.			
Није урађена анализа исплативости одржавања постојећих апликација нити је предложен најекономичнији модел одржавања информационог система.			
Агенција је ангажовала екстерног добављача ради израде анализе која ће одредити стратешки приступ обезбјеђивања потребних ИТ сервиса на најбољи и најекономичнији начин.			

3. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

Агенција је одговорна за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и другим прописима.

У складу са Законом о финансирању институција БиХ[1], за успоставу, развој и провођење финансијског управљања и контроле одговоран је руководилац институције. У Агенцији је, у складу са законском регулативом, у цијелости имплементиран систем финансијског управљања и контроле. Агенција је документовала и мапирала кључне пословне процесе те утврдила и процијенила ризике који могу утицати на реализацију циљева. Током 2019. године ажурирани су појединачни регистри ризика. Поред законских и подзаконских аката које у свом раду примјењује, Агенција је, у циљу успоставе одговарајућег система интерних контрола, усвојила већи број интерних аката који се односе на реализацију одређених категорија расхода, наплату прихода, јавне набавке и друге. Такође, Централној хармонизацијској јединици Министарства финансија и трезора БиХ достављен је Годишњи извјештај о финансијском управљању и контроли за 2019. годину.

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ и Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, интерну ревизију Агенције обавља Јединица интерне ревизије Министарства цивилних послова БиХ. У 2019. години није било активности интерне ревизије пословних процеса Агенције.

[1] Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13

3.1 Организација и руковођење

Агенцију чине сљедећа тијела: Стручни савјет, директор Агенције и комисије Агенције.

Директор заступа и представља Агенцију, одговара за законито, стручно и етично пословање те учинковито организовање рада у Агенцији.

Стручни савјет је стручно, регулационо, савјетодавно и надзорно тијело Агенције које има седам чланова. Чланове Стручног савјета именује Савјет министара БиХ на приједлог Министарства цивилних послова БиХ с кандидацијске листе коју утврде ентитетска министарства здравства и Одјељење за здравство Брчко дистрикта БиХ.

Комисије Агенције су: Комисија за лијекове, Комисија за медицинска средства, Комисија за клиничка испитивања, Комисија за фармакопеју и остале комисије за рјешавање посебних питања. Директор Агенције, уз претходну сагласност Стручног савјета, именује чланове комисије.

Унутрашња организација и начин рада Агенције утврђени су Правилником о унутрашњој организацији на који је Савјет министара БиХ дао сагласност 21.10.2010. године. Важећим Правилником о унутрашњој организацији Агенције систематизована су радна мјеста за 160 извршилаца, а закључно с 31.12.2019. године у Агенцији је било 102 запослених.

Агенција још увијек није ускладила Правилник о унутрашњој организацији с Одлуком о разврставању радних мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ и Одлуком о принципима за утврђивање унутрашње организације органа управе БиХ. Наиме, институције Савјета министара БиХ су биле у обавези да до краја априла 2014. године ускладе правилнике о унутрашњој организацији с наведеним одлукама. Тренутачна организациона структура Агенције утврђена је Правилником о унутрашњој организацији на који је Савјет министара БиХ дао сагласност 21.10.2010. године. Истим су систематизована радна мјеста за 160 извршилаца.

Констатовано је да још увијек није израђен нити приједлог новог правилника који би био упућен у процедуру прибављања потребних мишљења од надлежних институција, односно како је цјелокупна процедура практички још увијек на самом почетку.

ПРЕПОРУКА 1

Агенција треба интензивирати активности у вези с усаглашавањем Правилника о унутрашњој организацији с дефинисаним принципима за утврђивање унутрашње организације органа управе БиХ.

4. БУЏЕТ

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2019. годину[2], Агенцији су одобрена средства у износу од 6.473.000 КМ. С обзиром на то да је наведени Закон усвојен тек крајем 2019. године (24.12.2019. године), Агенција се током године финансирала на основу одлука о привременом финансирању институција БиХ (четири одлуке).

[2] Службени гласник БиХ, број 84/19

Агенција је располагала и пренесеним средствима из 2018. године на основу програма посебне намјене *Примљени трансфери од Републике Српске – накнада штете од поплава*, у износу од 699 КМ.

Агенција је, у складу с Инструкцијом о преструктурисању расхода буџетских корисника за 2019. годину и Одлуком о преструктурисању расхода Министарства финансија и трезора БиХ, преструктурисала одобрена средства у укупном износу од 170.000 КМ. Средства су преструктурисана у циљу обезбјеђења континуитета у раду лабораторија Агенције. Извршено преструктурисање одобрених средстава за расходе оцијењено је као оправдано.

Агенција је утврдила Програм рада за 2019. годину и доставила га Савјету министара БиХ који га је размотрио и усвојио на сједници одржаној 04.04.2019. године. У вријеме обављања ревизије извјештај о раду Агенције за 2019. годину је био у процедури израде.

5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Агенција је сачинила Годишњи извјештај о извршењу буџета за период 01.01.-31.12.2019. године и доставила га надлежним органима и институцијама у складу с важећим прописима и у утврђеном року.

Годишњи извјештај је сачињен у складу с Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Инструкцијом за сачињавање годишњег извјештаја о извршењу буџета буџетских корисника.

5.1 Преглед расхода и издатака из буџета

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама, у периоду од 01.01. до 31.12.2019. године, укупно остварени расходи Агенције исказани су у износу од 5.164.177 КМ, што износи 80% од расположивих средстава.

Финансијски значајнији расходи односе се на: бруто плате и накнаде плата (2.393.274 КМ), трошкове текућег одржавања (737.035 КМ), трошкове закупа (475.227 КМ) и накнаде трошкова запослених (389.157 КМ).

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

5.1.1 Уговори о дјелу

Агенција је током године ангажовала укупно 13 лица на основу уговора о дјелу, од којих су три ангажована у континуитету већим дијелом године. Углавном се ради о пословима који су систематизовани важећим Правилником о унутрашњој организацији и то за дактилографске послове, запримање пријава сумњи на нежељене реакције на лијекове, управљање возилима, обављање економских и финансијско-рачуноводствених послова, послове чишћења и слично.

Од укупног броја лица ангажованих на основу уговора о дјелу, ангажована су четири лица која су претходно била запослена у Агенцији, али су стекла услове за пензију и којима је у складу с важећим прописима исплаћена отпремнина. За ове намјене је током године

утрошено укупно 52.056 КМ (нето без пореза и доприноса). Износ је нешто мањи у односу на прошлу годину, с обзиром на то да су поједина лица која су прошле године ангажована путем уговора о дјелу примљена у стални радни однос у Агенцији. Уговори се закључују сваки мјесец, а на крају мјесеца достављају се мјесечни извјештаји о раду лица ангажованих на овај начин.

И даље сматрамо да је пракса ангажовања лица путем уговора о дјелу нетранспарентна и неприхватљива за јавни сектор, посебно кад се ради о ангажману на дужи временски период на пословима који имају карактер радног односа. Овакав ангажман би, евентуално, био оправдан у изузетним случајевима и то за послове који се јављају повремено.

ПРЕПОРУКА 2

Агенција би требала ангажовати особље путем уговора о дјелу само у изнимним ситуацијама и то за послове који немају карактер радног односа.

5.2 Преглед прихода и примитака

На основу Закона о лијековима и медицинским средствима, те Правилника о висини и начину плаћања трошкова за обављање послова Агенције утврђена је врста и висина, као и начин плаћања, трошкова за услуге које обавља Агенција.

У финансијским извјештајима Агенције приказани су приходи у укупном износу од 9.673.644 КМ, што је на нивоу прихода остварених претходне године, односно 97% од планираних прихода. Финансијски најзначајнији износи прихода односе се на наплату посебних накнада и такси (9.260.158 КМ) у оквиру којих превладавају приходи од накнада за издавање, обнову и измјену дозволе за стављање лијека у промет (5.030.876 КМ), приходи од контроле квалитета лијека (1.842.871 КМ) те приходи од уписа, измјене и обнове уписа медицинских средстава у регистар медицинских средстава и давање стручних мишљења (1.625.135 КМ).

Агенција континуирано проводи активности на јачању система интерних контрола у вези с праћењем наплате прихода. Успостављене су одговарајуће ванбилансне евиденције, сачињавају се мјесечни извјештаји о усаглашавању остварених прихода по врстама прихода те се предузимају мјере у случају неусаглашености.

У финансијским извјештајима Агенције, на позицији сумњивих и спорних потраживања, исказан је салдо у износу од 307.670 КМ. Потраживање се односи на извршене, а ненаплаћене услуге Агенције из ранијег периода. За наведена потраживања су покренути судски поступци.

У два случаја, у којима се ради о значајнијим финансијским износима, донесене су правоснажне судске пресуде на износ од 66.200 КМ, односно 58.145 КМ. У извршном поступку потраживања нису наплаћена јер су трансакцијски рачуни дужника блокирани. У оба ова случаја ради се о правном лицу које се и даље јавља као корисник услуга Агенције. Увидом у документацију утврдили смо да управо за тог корисника услуга Агенције, који је уједно и дужник Агенције, уплату трошкова за разне врсте захтјева врши друго правно лице, односно адвокатска канцеларија. Упутством о начину наплате прихода дефинисано је да странке у поступку врше уплату прихода. Надаље, Министарство финансија и трезора БиХ је, у свом мишљењу од 10.02.2016. године, заузело став како није упутно прихваћати доказе о уплати од једног правног лица, а да управни поступак

покреће друго правно лице. Министарство је мишљења да је потребно да доказ о уплати прописаних накнада гласи на правно лице које је поднијело писани захтјев, односно на које ће се издати одговарајући управни акт.

ПРЕПОРУКА 3

Агенција би требала преиспитати досадашњу праксу, уважавајући Упутство о начину наплате прихода, а посебно имајући у виду мишљење Министарства финансија и трезора БиХ по овом питању.

5.3 Биланс стања

Укупна актива Агенције на 31.12.2019. године приказана је у износу од 1.918.903 КМ, а састоји се од краткорочних потраживања (6.841 КМ), краткорочних разграничења (15.330 КМ) и неотписане вриједности сталних средстава (1.896.731 КМ).

Пасива Агенције исказана је у збирном износу од 2.620.256 КМ, а чине је краткорочне текуће обавезе (461.815 КМ), обавезе према запосленим за плате и накнаде (225.777 КМ), краткорочна разграничења (35.933 КМ) и извори средстава (1.896.731 КМ). Краткорочне текуће обавезе се највећим дијелом (440.893 КМ) односе на обавезе према добављачима. Обавезе према запосленим односе се на обавезе за бруто плате и накнаде плата за децембар 2019. године које су измирене почетком 2020. године. Краткорочна разграничења су извршена на основу закључених уговора крајем године, за која су средства планирана у буџету текуће године, а чији ће рачуни бити испостављени у наредној фискалној години.

Биланс стања приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.

5.4 Преглед динамике запошљавања

Према достављеном прегледу, Агенција је на 31.12.2019. имала укупно 102 запослена од којих је пет лица запослено на одређено вријеме.

Током године у стални радни однос су, након проведених конкурса, примљена три државна службеника и три запосленика. Запосленици су у ранијем периоду били ангажовани на одређено вријеме дужи временски период о чему је писано у ревизионим извјештајима Агенције претходних година. Један државни службеник је запослен екстерним преузимањем из Агенције за развој високог образовања БиХ, док је с једним запосленикомзакључен уговор на неодређено вријеме након непрекидног рада на одређено вријеме дужег од двије године. Два лица су примљена на одређено вријеме од годину дана до повратка државних службеница с породиљског одсуства, уз сагласност Агенције за државну службу БиХ, док је једна запосленица (техничка тајница директора) у децембру 2019. године примљена у радни однос на одређено вријеме од три мјесеца без провођења конкурсне процедуре. У радном односу на одређено вријеме остала су још два запосленика који се, као и у ранијем периоду, ангажују дуже вријеме без провођења јавног огласа.

Агенција се, код запошљавања на одређено вријеме, позива на члан 9. и члан 16. Закона о раду у институцијама БиХ. Чланом 9. став (1) тачка ц) Закона дефинисано је да се јавни оглас не расписује за пријем у радни однос запосленика на одређено вријеме до три мјесеца када, због хитности обављања посла, изненадног повећања обима посла и изненадне одсутности запосленика, није могуће правовремено провести јавни оглас. Чланом 16. став 3. дефинисано је да за обављање ванредних, привремених или повремених послова или послова чији се обим привремено и непредвиђено повећао, а који нису трајнијега карактера, као и ради замјене дуже вријеме одсутног запосленика, може закључити уговор о раду на одређено вријеме док трају потребе за обављањем тих послова, односно до повратка одсутног запосленика, а најдуже двије године. Ангажовање је вршено на систематизованим радним мјестима по три мјесеца, без прекида уговора о раду између два ангажмана.

Нисмо се могли увјерити да је запошљавање на одређено вријеме извршено због хитности и непредвиђеног повећања посла које није трајног карактера, с обзиром на то да се ангажовање врши већ дужи временски период.

Иако је Агенција смањила број лица ангажованих на овакав начин у односу на претходну годину (с осам лица на три лица), и даље смо мишљења да је запошљавање на овакав начин нетранспарентно, поготово узимајући у обзир чињеницу да је за једног запосленика уговор о раду на одређено вријеме трајао у континуитету од двије године без прекида те је с истим запосленником закључен уговор о раду на неодређено вријеме, у складу с чланом 16. став 4. Закона о раду у институцијама БиХ[3].

ПРЕПОРУКА 4

Агенција је обавезна поступати у складу с релевантним прописима приликом провођења процедура запошљавања, уз поштивање принципа транспарентности.

Током године Агенцију је напустило пет запослених који су стекли услове за пензионисање. Након проведе интерне конкурсне процедуре, унапријеђена су четири државна службеника, док је један запосленик унапријеђен на радно мјесто с вишим коефицијентом.

Агенција је током 2019. године оцјењивала државне службенике, а извјештаје о проведеном оцјењивању је достављала Агенцији за државну службу БиХ.

6. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Агенција је донијела План јавних набавки за 2019. годину, како је прописано Законом о јавним набавкама, те седам измјена Плана набавки. За сваки поступак јавне набавке, одлуком директора, формирана је комисија која проводи поступак јавне набавке.

Према презентованим подацима, Агенција је у 2019. години провела процедуре јавних набавки укупне вриједности од 1.173.462 КМ. Проведено је 25 поступака јавних набавки, од чега осам отворених поступака у вриједности од 716.030 КМ, девет конкурентских

3 Ако запосленик изричито или прешутно обнови уговор о раду на одређено вријеме с истим послодавцем, односно изричито или прешутно закључи с истим послодавцем узастопне уговоре о раду на одређено вријеме на период дужи од двије године без прекида, такав уговор сматрат ће се уговором о раду на неодређено вријеме.

поступака у вриједности од 142.058 КМ те осам преговарачких поступака у вриједности од 315.374 КМ. Остале процедуре реализоване су путем директног споразума.

Предметом ревизије биле су одређене, финансијски значајније и, према професионалној просудби, ризичније процедуре јавних набавки (набавка услуга екстерне валидације опреме лот 13 и лот 23 у вриједности од 75.000 КМ, набавка потрошног лабораторијског материјала лот 10 и лот 11 у вриједности 112.622 КМ, набавка услуга одржавања софтверске апликације за валидацију електронске регистрације лијекова за хуману употребу у формату „Nees“ у вриједности од 119.775 КМ, набавка услуга екстерне валидације опреме III у вриједности од 22.510 КМ и набавка услуга редовног чишћења и одржавања хигијене у објектима Агенције у вриједности од 21.235 КМ). За ревидиране процедуре јавних набавки нису уочене неусклађености са Законом о јавним набавкама.

7. ОСТАЛО

7.1 Есенцијални попис лијекова

Законом о лијековима и медицинским средствима је прописан поступак утврђивања пописа есенцијалних лијекова у БиХ. Према наведеном Закону, Комисија за лијекове припрема, разматра те предлаже Стручном савјету попис есенцијалних лијекова, а Стручни савјет Агенције је дужан доставити приједлог пописа есенцијалних лијекова Савјету министара БиХ, уз претходно прибављање сагласности надлежних ентитетских министарстава и Одјељења за здравство Брчко дистрикта БиХ. На основу тога, Савјет министара БиХ би требао најмање сваке двије године утврдити попис есенцијалних лијекова у БиХ.

У претходном периоду, Агенција је припремила Приједлог одлуке о попису есенцијалних лијекова у Босни и Херцеговини и прибавила позитивна мишљења од релевантних институција, изузев мишљења Министарства финансија и трезора БиХ. Наиме, и поред више упућених ургенција којим се тражи мишљење Министарства и указује на важност доношења одлуке о есенцијалном попису лијекова у БиХ, Агенција није добила повратну информацију, односно мишљење од Министарства финансија и трезора БиХ. Агенција је, у упућеним ургенцијама, указивала на важност есенцијалног пописа лијекова на здравствени и социјални систем у БиХ. Без мишљења Министарства финансија и трезора БиХ Савјет министара БиХ не може разматрати овај акт.

Посљедица неусвајања наведеног акта је неједнака доступност грађанима БиХ минимума лијекова који се прописују на терет средстава обавезног здравственог осигурања, као и минимума лијекова у болничкој здравственој заштити.

ПРЕПОРУКА 5

С обзиром на значај и важност доношења листе есенцијалних лијекова за ширу друштвену заједницу, сматрамо да о наведеном Агенција треба упознати Савјет министара БиХ.

7.2 ИТ систем

Агенција располаже информационим системом који је у значајној мјери специфичан за дјелатност Агенције. Будући да Агенција не посједује изворни код за апликације, тако није у могућности да оствари конкуренцију на тржишту у циљу добијања повољније цијене одржавања. Ни за друге апликације, као што је Пословни информациони систем (ПИС) направљен за потребе Агенције од локалног добављача, Агенција не посједује изворни код. Због наведеног је присутна велика овисност о добављачима у чијем је власништву изворни код апликација. Као посљедица недостатка конкуренције за неке апликације плаћа се висока цијена годишњег одржавања у односу на набавну вриједност апликација, првенствено Интранет апликација E-PORTAL i NANOKINETIK NeeS TOC Builder те Пословни информациони систем.

ПРЕПОРУКА 6

Узимајући у обзир високе цијене оваквог начина одржавања претходно споменутих апликација, нужно је направити свеобухватну анализу исплативости одржавања постојећих апликација те предложити најекономичнији модел одржавања, у складу с тренутним могућностима.

Информациони систем Агенције се налази у изнајмљеном дата центру добављача. Приликом набавке услуге с јединим понуђачем (исти добављач као и у претходном периоду) који је доставио понуду, склопљен је уговор на годину дана у износу од 169.603 КМ. Агенција је ангажовала екстерне добављаче даураде писану анализу која је потврдила да је постојећи начин уговарања услуге изнајмљивања дата центра оптималан, односно да је изнајмљивање ове услуге најбоље и најекономичније рјешење.

8. КОМЕНТАРИ

Агенција је у остављеном року доставила коментаре на Нацрт извјештаја о финансијској ревизији за 2019. годину. С обзиром на то да у достављеним коментарима нису презентовани нови докази или изнесене чињенице које би могле утицати на промјену садржаја Нацрта извјештаја, овај Извјештај је сачињен без корекција у односу на Нацрт извјештаја.

Вођа тима за финансијску ревизију

Данијел Јозић, виши ревизор, с.р.

Руководилац Одјељења за финансијску ревизију

Муневера Бафтић, виши ревизор, с.р.

Чланови тима за финансијску ревизију

Аниса Јусић, ревизор, с.р.

Енес Алић, ревизор, с.р.

Нерман Велић, ИТ ревизор, с.р.

Руководилац Одјељења за развој, методологију и контролу квалитета финансијске ревизије

Драгољуб Ковинчић, виши ревизор, с.р.

Прилози

Табела I – Преглед расхода буџета за 2019. годину

Табела II – Биланс стања на 31.12.2019. године

Изјава о одговорностима руководства

Преглед расхода буџета за 2019. годину

Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет (2+3)	Извршење буџета	Проценат 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Текући издаци	**5,786,000**	**0**	**5,786,000**	**5,126,679**	**89**
Бруто плате и накнаде	2,558,000	0	2,558,000	2,393,274	**94**
Накнаде трошкова запослених	477,000	-50,000	427,000	389,157	**91**
Путни трошкови	210,000	-30,000	180,000	141,216	**78**
Издаци телефонских и пошт. услуга	142,000	0	142,000	95,435	**67**
Издаци за енергију и ком. услуге	196,000	-30,000	166,000	123,675	**75**
Набавка материјала	365,000	30,000	395,000	343,261	**87**
Издаци за усл. превоза и горива	70,000	-20,000	50,000	35,035	**70**
Унајмљивање имовине и опреме	490,000	0	490,000	475,227	**97**
Издаци за текуће одржавање	756,000	140,000	896,000	737,035	**82**
Издаци за осигурање	11,000	0	11,000	5,232	**48**
Уговорене и друге посебне услуге	511,000	-40,000	471,000	388,132	**82**
2. Капитални издаци	**680,000**	**0**	**680,000**	**36,799**	**5**
Набавка земљишта	0		0	0	
Набавка грађевина	0		0	0	
Набавка опреме	517,000		517,000	36,799	**7**
Набавка осталих сталних средстава	163,000		163,000	0	**0**
Реконструкција и инвест. одржавање	0		0	0	
3. Текући грантови	**0**	**0**	**0**	**0**	
			0		
			0		
4. Буџет-непосредна потрошња(1+2+3)	**6,466,000**	**0**	**6,466,000**	**5,163,478**	**80**
5. Вишегодишња капитална улагања	**0**	**0**	**0**	**0**	
6. Новчане донације	**0**	**0**	**0**	**0**	
			0		
7. Програми посебне намјене	**7,000**	**699**	**7,699**	**699**	**100**
"Примљени трансфери од РС - накнада штете од поплава" (0717030)		699	699	699	**100**
Примици од продаје сталних средстава - возила	7,000		7,000	0	**0**
8. Укупно (4+5+6+7)	**6,473,000**	**699**	**6,473,699**	**5,164,177**	**80**

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило 26.02.2020. године.

Директор:
др Александар Золак

Биланс стања на 31.12.2019. године

Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ

Табела II

Опис	31.12.2019.	31.12.2018.	Проценат 2/3*100
1	2	3	4
1.Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	**22,171**	**47,633**	**47**
Новчана средства	0	0	
Краткорочна потраживања	6,841	47,633	**14**
Краткорочни пласмани	0	0	
Интерни финансијски односи	0	0	
Залихе	0	0	
Краткорочна разграничења	15,330	0	
2. Стална средства	**1,896,731**	**2,342,373**	**81**
Стална средства	5,771,858	5,695,719	**101**
Исправка вриједности	3,875,127	3,353,345	**116**
Неотписана вриједност сталних средстава	1,896,731	2,342,373	**81**
Дугорочни пласмани	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
УКУПНО АКТИВА (1+2)	**1,918,903**	**2,390,006**	**80**

3. Краткорочне обавезе и разграничења	**723,525**	**852,983**	**85**
Краткорочне текуће обавезе	461,815	439,767	**105**
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обвезе према запосленима	225,777	230,247	**98**
Интерни финансијски односи	0	0	
Краткорочна разграничења	35,933	182,968	**20**
4. Дугорочне обавезе и разграничења	**0**	**0**	
Дугорочни кредити и зајмови	0	0	
Остале дугорочне обавезе	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
5. Извори средстава	**1,896,731**	**2,342,373**	**81**
Извори средстава	1,896,731	2,342,373	**81**
Остали извори средстава	0	0	
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0	0	

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	**2,620,256**	**3,195,356**	**82**

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника **неће бити уравнотежен** (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је Биланс стања одобрило 26.02.2020. године.

Директор:
др Александар Золак

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба добити одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Агенције за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Агенција) дужно је да обезбиједи да финансијски извјештаји за 2019. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 25/15 и 91/17) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција Босне и Херцеговине (протокол Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 01-08-02-1-1515-1/15, од 4.2.2015.). Руководство је такође обавезно поступати у складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2019. (Службени гласник БиХ, 84/19) и пратећим упутствима, појашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Агенције.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухваћају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја и усклађеност са законима и другим прописима;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије;
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи.

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па стога и за предузимање одговарајућих мјера како би се спријечиле и открилe проневјере и остале незаконитости.

Датум, 12.03.2020.

Директор:

Александар Золак